

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการความรู้ และพัฒนาสื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ในพื้นที่เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อสร้างสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้เลือก กลุ่มชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้นแบบในการวิจัย ในส่วนของบทที่ 5 นี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะจากการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการความรู้ และพัฒนาสื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ในพื้นที่เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อสร้างสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ การศึกษาบริบทเกี่ยวกับข้อมูลสุขภาพ โรคประจำตัว และพฤติกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ จากกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มใน 2 หมู่บ้าน จำนวน 735 หลังคาเรือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน อยู่ในวัยผู้ใหญ่อายุ 20-60 ปี และคนในครอบครัวมีโรคประจำตัว โรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด รองลงมา โรคเบาหวาน และยังพบพฤติกรรมการบริโภคอาหารประเภทที่มีไขมันสูง อาหารประเภทแป้ง ย่าง รมควัน อาหารรสจัด อาหารสุก ๆ ดิบ ๆ และมีพฤติกรรมการดื่มน้ำชา กาแฟ น้ำอัดลมอยู่

การพัฒนาสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้พัฒนาในรูปแบบของเว็บไซต์ และพัฒนาเสนอสื่อมัลติมีเดียให้ความรู้ เรื่อง การดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน และโรคไต อยู่ในรูปของสื่อมัลติมีเดียแบบ 2 มิติ ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคตั้งแต่สาเหตุ อาการของโรค จนถึงวิธีการเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสม ส่วนของผู้ดูแลระบบของเว็บไซต์สามารถเพิ่มลบแก้ไข ข้อมูลสื่อมัลติมีเดีย แบบประเมินการใช้งานระบบ และรายงานผลการประเมินออกมาในรูปแบบของสถิติ และกราฟ แสดงผลได้ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งานระบบ และเผยแพร่สื่อมัลติมีเดียส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ชุดสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุก่อนการใช้งานได้ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อจากผู้เชี่ยวชาญจนมีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้งาน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลัง การใช้สื่อมัลติมีเดียส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุได้ตรวจสอบความเหมาะสม และหาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้งาน

การพัฒนาสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้นำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย พบว่าผู้สูงอายุให้ความสนใจสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ สังเกตจากความสนใจในการศึกษา สนใจในการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ค่าคะแนนทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียน พบว่าบทเรียนที่พัฒนามีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น และการประเมินความพึงพอใจของการใช้งานสื่อส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์การใช้งานสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุหลังการใช้งานสื่อผู้สูงอายุเพิ่มเติม พบว่าผู้สูงอายุดูแลแล้วสนุกสนาน มีความสุข เข้าใจง่าย และได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น

2. อภิปรายผลการวิจัย

การนำสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุในชุมชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ศึกษา พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจกระบวนการและวิธีการเป็นอย่างดี ซึ่งสังเกตจากการให้ความสนใจในเนื้อหาอย่างต่อเนื่องและจากการวัดประสิทธิภาพของบทเรียน ตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 พบว่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.00/84.67 เป็นไปตามเกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญชุ์ ทุมทา และวิริยะ วงศ์เลาหกุล (2559) เรื่อง บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การดูแลรักษาแผลที่เท้าผู้ป่วยโรคเบาหวานสำหรับนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ และงานวิจัยของ อิศรานต์ ไหลหรั่ง (2549) การออกแบบและประเมินชุดสื่อมัลติมีเดียวิชาการถ่ายภาพทางการศึกษาตามโมเดลการออกแบบของ กานเยและบริกส์ มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากผลการหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียน คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนเนื่องจากเมื่อมีการทำแบบฝึกหัดแล้วผู้ศึกษามีความสนใจกลับมาศึกษาสื่อประสมอีกครั้ง เมื่อทำการทดสอบหลังเรียนจึงมีค่าคะแนนสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ชูแก้ว, สุทธิศักดิ์ สุขสำราญ, ประจักษ์ชัย รอดแจ่ม และณัฐภัทร ทิพยอมร (2556) เรื่อง คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา และงานวิจัยของ โสภภาพันธุ์ สอาด (2558) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ด้านสุขภาพโดยใช้สื่อเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ค่าประสิทธิภาพทางการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 45.54 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิศา ล้ามซ้าง และสมจิต เกียรติวัฒน์ เจริญ (2558) เรื่องผลของสื่อมัลติมีเดีย และการฝึกปฏิบัติกับหุ่นต่อความรู้และความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลเด็กป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันของนักศึกษาพยาบาล ที่มีค่าประสิทธิภาพทางการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนให้ความสนใจในสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเป็นอย่างดี โดยจากการวัดประสิทธิภาพของบทเรียน พบว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้น และผลความพึงพอใจการใช้งานสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจมาก มีความสุขในการใช้งานสื่อมัลติมีเดีย แสดงให้เห็นว่าสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อแก้ปัญหาในชุมชน นอกจากด้านความรู้แล้ว สามารถนำความจะเป็นด้านอื่นมาใช้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้กับชุมชนได้

3.2 ควรมีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น กลุ่มสังคมออนไลน์

3.3 ควรมีการติดตามการใช้ประโยชน์จากสื่อมัลติมีเดียภายในชุมชน ภายหลังจากมีการส่งมอบการนำสื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้กับชุมชนแล้ว

3.4 ควรนำเอากิจกรรมที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ ไปเผยแพร่ให้กับประชาชนและชุมชนอื่นที่สนใจ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด